habent iam quidez; vnde fieri mereantur ſed ſuſtinetur tñ adhuc peccatũ creſcere vt peccantes poſſit atrocius pena cruciare. iam meretur ſuppliciuz pena et cauſa pctĩ expectatur adhuc. vt augmenta ſuppliciĩ ſubroget pctm̃ et cauſa pctĩ Pleruq̃ʒ vero vnũ idemq̃ʒ peccatum et pctm̃ eſt et pena peccati et cã peccati. qđ melius oſtendimus ſi res ip̃as in mediũ deducamus. Effrenata quippe ventris ingluuies in furorem luxurie plenitudinem carnis inſtigat. ꝑpetua aũt luxuria ſepe aut ꝑiurio aut homicidio tegitur. ne humanaꝝ legũ vltione puniatur. hec grego. Unde neceſſe eſt. ſi q̇s lapſus fuerit in aliqđ pctm̃ graue vt ꝑ pñiam quanto citius poterit ab hoc vitio reſurgere ſtudeat. ne in grauiora peccata ꝓpter tale facinus eum cadere contingat

De duodecim abuſionibꝫ.

Ca. .XXIII. G

Sciendũ quod ſm̃ beatũ ciprianũ duodecim ſunt abuſiones ſeculi et ſunt he videlicet. Sapiens ſine bonis opibꝫ. ſenex ſine religione. adoleſcens ſine obĩa. diues ſine elemoſina. femina ſine pudicitia. dñs ſine virtute. criſtianus ꝯtentioſus. pauꝑ ſupbꝫ. rex iniquus. ep̃s negligẽs. plebs ſine diſciplina. populus ſine lege. Quibꝫ. xĩj. abuſionibꝫ ſeculi ſuffocatur diſciplina et iuſticia. hec ciprianus. Et qꝛ pñs tractatus maxime requiritur et tractat de ſtatu religioſoꝝ et clauſtraliũ. Ideo notandũ ꝙ etiam ſunt duodecim abuſiones clauſtraliuʒ. quibꝫ tota religionis ſumma corrumpitur Et ſunt iſte videlicet. Prelatus negligens Diſcipulus inobediẽs Iuuenis ocioſus. Senex obſtinatus. Monachus curialis Monachus cauſidicus. Habitus precioſus. Cibus exquiſitis Rumor in clauſtro. Lis in capitulo Diſſolutio in choro Irreuerentia circa altare. Immoremur ergo in ſingulis et de ſingulis pauca diſſeramus H Sunt quidã qui ſciunt et pñt et volunt preeſſe. quidã qui ſciunt et pñt et nolunt p̃eſſe. quidã qui nec ſciunt nec pñt nec volũt. ſed et ſunt quidã qui nec ſciũt nec pñt ſed volunt. Scire vero et poſſe et velle eſt ſupbie vel caritatis. Scire et poſſe et nolle eſt humilitatis vel inertie Nec ſcire nec poſſe et velle ẽ cupiditatis et ſtulticie. Nec ſcire nec poſſe nec velle eſt diſcretionis et prouidentie. Qui enĩ ſciunt et poſſunt et volunt preeſſe ſi velint ꝓdeſſe caritatis eſt. alioquin ſuperbie Qui vero ſciunt et poſſunt ſed nolunt hũilitatis eſt qđ rennuit. inertie v̇o cũ ſciunt ſi omnino deſiſtũt Qui aũt nec ſciũt nec poſſunt ſed volunt cupiditatis eſſe videtur qđ volũt eſſe ſtulticie ſi velint qđ nec ſciunt nec pñt. illi ſi quidẽ qui nec ſciunt nec pñt nec volũt prudẽter agũt. ſumma enĩ diſcretio eſt nolle qđ nõ poteſt

I Sciendũ aũt ꝙ oues paſtorem ſequuntur ad vitam ſi diligens. ad mortem ſi negligens precedat. debet enĩ precedere vita et doctrina. vt qđ docet verbis factis impleat Tenere etiam debet vnitatez cũ grege qđ fit qñ nõ diuiditur a ſubiectis ꝑ precioſiorem habitum. vel ꝑ delicatiorẽ cibũ dũ fit vnus pro ꝯpaſſionem. cum infirmis. ꝑ diſpenſationem. cũ delicatis vt cũ aplo dicere poſſit. oĩbꝫ omnia factus ſuʒ. paſtor vero negligens fugit. Sunt enĩ quidã prelati. qui onera importabilia imponũt ſubditis et ea digito mouere nolũt fugiunt quod precipiunt. fugiunt quia remoti a ꝯuentu ſub ocio viuunt. qui praua agunt. et reprehendi nolũt. qui male viuũt et ſubiectos bene viuere cogunt errantes reuocant ſed fortes ocl

cidunt. reuocant verbis. ſed occidunt operibꝫ que operantur ipſi que alijs licita non putant. ſubiectos cogunt ⁊ ipſi a nemine cogi volunt.

Capitulum XXIIII.

De diſcipulo inobediente.

Inobedientie morbus ex ſuꝑbie tumore ꝓcedit. ſicut ſanies ex vulnere. Hoc morbo primus homo languit qui beſtijs terre prepoſitus fuit. per inobedientie culpā ſuppoſitus etiā cuꝫ muſcis ⁊ culicibꝫ per poſteros ſeruit. Hoc aūt tribꝫ modis mederi ſolet. emplaſtro. ſ. vnguento ⁊ ferro. i. exemplo boni operis. verbo ꝯmotionis. diſciplina correctionis. aſſuit aūt inobedientia nomen obedientie ꝓ cepto. facto ⁊ loco. Leue enī eſt precipere ſed labor implere. Locus vero qñ ꝙ placet. aliqñ diſplicet. Placet quibuſdā. non quia abundat fratribꝫ ſed piſcibꝫ. placet quia famulis abundat ⁊ fabulis. ⁊ ſic ſit vt vocetur obedientia cuꝫ non ſit. Hanc multi deſiderant vt extra obedientiam eſſe queant. Multis enim modis hec obedientia queri ſolet parentuꝫ exactōe ſeu fratrꝫ seductoria exhortatōe. vel etiam boni operis ſimulatoria oſtēſione. Eſt ⁊ alia ſpēs inobedientie que tn̄ obedientia vocatur. de qua dr̄. quia obediſti voci vxoris tue plus ꝙ mee. ſed de obedientia vera per p̄s. dr̄. Audiam quid loquatur in me dn̄s deus. Nunquid dyabolus caro aut mūdus vox vxoris. vox carnis ſcꝫ voluptas. vox mundi vanitas. vox dyaboli iniquitas. vox dei bonitas. Eſt aūt vox creatoris ad ſubiectos de prelatis dicens Que dicunt facite. que aūt faciunt nolite facere. vbi etiā male operantibꝫ obedire iuſſit. vt ſic ingrediaris ⁊ egrediaris cū dauid. cū ſaule ⁊ eundē honores licet reprobū cum ſamuele. nec bonis tn̄ obedias in malum. nec ꝑuerſis ꝯtradicas in bonum.

Capitulum XXV.

De iuuene ocioſo.

Ocium ſtulticiā. labor ſcientiam generat. Labor hominis interior labor ſcīe. labor exterior exercitiū operationis. Scīe labor in tria diuiditur. in puericia labor diſcipline. in iuuentute exercitij. in ſenio doctrine. vt ſcilicet ille qui neſcit. in puericia diſcat que didicit in iuuentute ad vſum ducat. que ad vſum duxerit in ſenio doceat. Sed cū homo interior iacet in lectulo voluptatis dū ſomno torpeſcit inertie ⁊ ſomnis deluditur curioſitatis. vocat ⁊ exhortatur exteriorem hominē vt inclinet aurē rumoribꝫ. loquatur vana. induatur mollibꝫ. mane comedat. cantus galli cene terminet lectionem. euntibꝫ dormitū ſurgentes ad vigilias obuiant frēs. vigilantibꝫ illis dormiant. redeuntibꝫ a vigilijs ſurgāt Sed melius forſitan eſſet ſi nihil dicerent ꝙ ſi ſubtractis ſillabis aut dictionibꝫ oſſitando pſalmos decantarent. Labor ergo interior homo ⁊ exterior ne dicatur eis Quid ſtatis hic tota die ocioſi Audiant tn̄ prelati cām ocij. nemo inquiunt nos conduxit Non epi. non preſbiteri populū. non abbates nō priores ꝯuentū. Ad hunc laborem diuerſi veniunt ⁊ diuerſis tꝑibus. mane pueri. meridie iuuenes. veſꝑe ſenes. ſola tamē iuuentus pondus portat diei ⁊ eſtus. portat materialiter pondus laboris ⁊ eſtus ſolis. Moraliter pondꝰ carne fragilitatis ⁊ eſtū libidinis. Labore igitur manuū annihilatur pondus tēptationū. Iuuenis aūt in ocio eſt quaſi iumentū ſine iugo. qui dū nō tenetur obidē vinculo. q̄ſi bos laſciuiēs diſcurrit ꝑ deſideria ꝓprie voluntatis.